

НЕУСКЛАЂЕНОСТ ВРЕДНОВАЊА МЕЂУНАРОДНЕ И НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРНЕ БАШТИНЕ

Сажетак

Савремени услови живота, динамичност, индивидуалне претензије, посебно „великих и моћних“, утичу на искривљеност етичких концепција на којима би једна модерна државна заједница требала да егзистира. У оквиру универзалних међународних аката представљена је замисао која би требала да уведе стандарде на изградњи чврстих темеља основних људских права. У том смислу једно од значајних права свакако је заштита културно-историјских вредности сваке државне групе, заједнице, народа. Међународна политика, нажалост, има свог удела у вулгаризовању изведених постулата кроз процес унификације, тихе асимилације које систематски, али сигурно гуше националне идентитете. Ако се у национални идентитет уврсти језик и писмо, да ли то значи да се прихватањем искривљених стандарда и лингвистичких корекција англицизама и германизама прави погодно тле за нестајање једне културе. Сходно томе компарацијом стандарда међународних и националних вредности могли би се идентификовати потенцијални узрочници таквог стања, који би као такви могли да послуже у креирању оних механизма и мера којима би се у исто време заштитиле националне вредности од утицаја глобализације, а исто тако допринели очувању изворне идеје о заштити оних вредности које су својствене сваком људском бићу.

Кључне речи: културне вредности, међународне декларације, језик, писмо, ћирилица, национални идентитет.

1. Уводна разматрања

Кроз векове људске историје језик и писмо представљали су оличење индивидуалности једне групације, нације, народа. Упоредо са развојем друштва, развијала се и свест о потреби увођења стандарда којима би се уважавале различитости и постигла толеранција

у хетерогеним заједницама. Међународно право је у том смислу изразило тенденцију јачања људских и политичких права. Иако је међународно право богато декларацијама и конвенцијама које гарантују људска и политичка права, оно није у потпуности дефинисало како стандарде на којима би се градио интегритет језичке и лингвистичке особености, тако ни методологију којом би се спречило њено урушавање.

Очување баштине језичког и литералног стваралаштва је предуслов очувања интегритета једне нације јер „историја писања и лингвистичке употребе су пружиле неке од најбољих доказа вредновања у кохерентне националне културе, јер се књижевна дела тумаче као изливање традиционалног духа и идеала.“(Kramer 2011: 69). Запостављањем националних вредности, изгубила би се кохерентност националне културе, што би оставило довољно простора за прихватање нових квази-вредности, које се директно или индиректно пласирају и намећу од стране других нација. Поједине нације имају изражену тенденцију, ка доминацији. Култ доминантне нације негује се упоредо са колонијалним аспирацијама, а они су великој мери везани за германске и англосаксонске културе, мада за њима не заостаје ни култ романског језика својствен чланицама Франкфоније.

Концепт очувања националног идентитета Немачка је изградила на принципима „сегрегације и интеграције националне мањине“, где је наглашено да нема „спољног“ етичког или језичког цепања. (Russell 2004:241) Инсистирањем на јединственом језику и писму, искључује се могућност спољашњег утицаја на флукуацију изграђеног друштвеног система, где мањине изворни језик користе искључиво као секундарни, док се примарним (на јавном месту и јавним институцијама) користи искључиво немачки.

За разлику од Немачке, утицај енглеске културе и књижевности узео је много већи удео у светској популацији, с једне стране захваљујући територијалној покривености, а с друге стране непрекидном усавршавању и изналажењу метода којима би привукла све већи број симпатизера. Због оваквих тенденција неретко се поставља питање у оквиру Хришћанских школа о томе колико је карактеристично за Енглески да „напада и уништава“ остале језике и културе. (Wong- Kristjansson- Dornyi 2013:106)

„Како је учење страних језика постало важније за друштва која се баве глобализацијом и интернационализацијом, владе су морале обратити пажњу и на креирање политике.“ (Byram 2008:9) Оно на шта је потребно обратити посебну пажњу јесте глобализација. Ако су наведене групе фокусиране на интеракцију у циљу реализације услуга и размене добара, она је добра, међутим уколико се користи као један од метода учвршћивања своје улоге у појединим регионима, она је озбиљно питање на пољу очувања националног суверенитета. Имајући у виду да је Република Србија израдила нацрт Стратегије развоја културе Републике Србије од 2017. до 2027. године, питања која се односе на очување тековина српског језика и књижевности треба сагледати из више углова, ради покретања низа мера којима би се пробудила национална свест.

Анализом међународних аката који посредно или непосредно указују на поштовање људских и политичких права, потребно је уочити правне празнине које дају простор за корекцију постојећих идејних и регулаторних решења у јачању образовног система Републике Србије и конкретном одређивању система који ће очувати културну баштину српског језика и правописа. У односу на појединина решењима англосаксонских, германских и романских (франкфонских) култура, потребно је сагледати применљиве варијанте које могу да оплеме словенску културну баштину и омогуће њену експанзију како у матичној држави, тако и у дијаспори.

Упоређивањем међународних решења и националне стратегије на развоју културе, могли би се условно одредити стандарди за изградњу интегритета националног језика и књижевности, као и могуће начине његовог очувања.

2. Утицај међународних прописа на изградњи стандарда битних за очување националног идентитета

У изградњи стандарда од значаја за очување националног идентитета, велику улогу играју међународни прописи, који кроз начелна питања дају смернице националним законодавствима с перспективом њиховог унапређења.

Низ конвенција и декларација које у својој бити указују на штетност предрасуда у смислу расе, боје, пола, језика, вероисповести, политичког или сличног предубеђења у уској је вези са питањем очувања језика и културе. У процесу издвајања компоненте културе, односно језика и писма, на међународном нивоу, преовлађују три категорије: (1) Међународни прописи диспозитивног карактера; (2) Међународни прописи императивног карактера и (3) Међународни прописи мешовитог карактера.

У прву категорију могле би се уврстити:

Универзална декларација о људским правима базира се на заштити наведених вредности, међутим исте допуњује чл. 26. ст. 2. указујући на то да „образовање треба да буде усмерено ка пуном развоју људске личности и учвршћивању поштовања људских права и основних слобода...треба да унапређује разумевање, трепељивост и пријатељство...“ (Универзална декларација о људским правима) Такође у оквиру чл. 27. Декларација наводи да „свако има право да слободно учествује у културном животу заједнице, да ужива у уметности и да учествује у научном напретку и у добробити која отуда проистиче...има право на заштиту моралних и материјалних интереса који проистичу из сваког научног, књижевног или уметничког дела чији је он творац.“ (Универзална декларација о људским правима)

Међународни пакт о грађанским и политичким правима позивајући се на заштиту од предрасуда везаних за различитости, у оквиру чл. 2. од држава уговорница захтева „...да предузму потребне кораке ради усвајања таквих мера законодавног или другог карактера погодних да се остваре права призната у овом Пакту која још нису предвиђена.“ („Сл. лист СФРЈ“, бр. 7/71)

Специфичност међународних приписа диспозитивног карактера огледају се у широко одређеним нормама без конкретно дефинисаних мера, што законодавцу даје већу слободу у креирању конструктивних одредби националног права.

У другу категорију могу се уврстити:

Оквирне мере које прописује Европска повеља о регионалним или мањинским језицима стриктно је дефинисана у областима: образовања; судских овлашћења; управне власти и јавне службе;

средства јавног информисања; културне активности и погодности; економског и друштвеног живота; прекограничне размене. („Сл. лист СЦГ – Међународни уговори“ бр. 18/2005).

Оквирна конвенција Савета Европе о вредности културног наслеђа за друштво у чл. 5. под називом Закони и политике који се односе на културно наслеђе захтева од својих чланица: (а) признавање јавног интереса везаног за елементе културног наслеђа сразмерно њиховом значају за друштво; (б) унапређивање вредности културног наслеђа њеном идентификацијом, проучавањем, тумачењем, заштитом, очувањем и представљањем; (в) обезбеђење законских одредби које се односе на процедуре остваривања права на културно наслеђе; (г) неговање привредне и друштвене климе која подстиче учешће у активностима везаним за културно наслеђе; (д) унапређење заштите културног наслеђа као централног фактора у међусобно повезаним циљевима одрживог развоја, културне разноликости и савременог стваралаштва који се међусобно допуњују; (ђ) препознавање вредности културног наслеђа које се налази на територији под њиховом надлежношћу; (е) формирање интегрисане стратегије ради олакшања примене одредаба ове конвенције. („Сл. гласник РС – Међународни уговори“ бр. 1/2010) Карактеристика ових прописа састоји се у обавезној примени усаглашених мера, која могу да представљају поуздану основицу националних кривичних закона.

Међународни прописи мешовитог карактера, могу се представити:

У оквиру циљева **Конвенције о очувању нематеријалног културног наслеђа** где су наглашени: (а) очување нематеријалног културног наслеђа; (б) поштовање нематеријалног културног наслеђа заједнице, група и појединаца којих се тиче; (в) подизање свести на локалном, националном и међународном нивоу, о значају нематеријалног културног наслеђа, и његовог узајамног уважавања; (г) обезбеђивање међународне сарадње и помоћи. („Сл. гласник РС“ – Међународни уговори“, бр. 4/11).

Конвенција о заштити и промовисању разноликости културних израза представља међународни акт који би се могао уврстити у кључни акт у дефинисању стандарда у уједначавању културних вредности на простору заједничког хабитуса. У оквиру чл. 1. наведене конвенције истакнути су циљеви који се односе на: (1) заштиту и

промовисање различитих културних израза; (2) стварање услова за напредак и слободну интеракцију култура на узајамно користан начин; (3) постизање дијалога између култура; (4) неговање међукултурности у циљу изградње мостова између народа; поштовање разноликости културних израза и подизање свести о вредности на свим нивоима; (5) потврђивање важности везе између културе и развоја за све земље; признавање специфичне природе културне делатности, добара и услуга као носилаца идентитета, вредности и значаја; (6) потврђивање суверене правне државе у примени политике и мера којима се штити и промовише разноликост културних израза на својој територији; (7) учвршћивање међународне сарадње и солидарности у духу партнерства. („Сл. гласник РС–Међународни уговори“, бр. 42/09)

Да би се наведени циљеви реализовали неопходно је придржавати се одређених принципа. У оквиру наведене Конвенције, наглашени су принципи: (1) поштовања људских права и основних слобода; (2) суверености; (3) једнаког достојанства и поштовања свих култура; (4) међународне солидарности и сарадње; (5) комплементарности економских и културних аспеката развоја; (6) одржавог развоја; (7) правичног приступа; (8) отворености и равнотеже. („Сл. гласник РС–Међународни уговори“, бр. 42/09)

Категорија мешовитих међународних прописа обједињује императивне и диспозитивне одредбе уговорних страна, чиме у исто време дефинише забрањене радње, али уједно отвара и могућност корекције у виду транспарентности актуелних проблема и усмеравању решења сходно националним потребама.

Ова подела је условно изведена ради лакшег резонувања домена међународног права на очувању и развоју културе једне нације, међутим као и свака подела подложна је сугестијама, јер сфера међународног права је знатно обимнија, а нарочито када је реч о предмету разматрања као што је културна баштина.

3. Истицање културног наслеђа кључни фактор очувања језика и писма

Културна особеност једне нације, с наглашеном језичком и лингвистичком компонентом, представља идеално средство за

остваривање политичких циљева. У суштини, студиознијим приступом методологији афирмисања језика и писма, проширује се доминантни утицај једне културе на сличне или потпуно различите родове културног хабитуса. Тај утицај манифестује се на вулгаризацији матерњег језика, увођењем скраћеница или потпуно нових појмова који замењују постојеће изворне изразе.

Колики је утицај политике на стабилност нације и побуђивање националне свести о својој културној особености довољно говори студија о утицају Зелене партије у Републици Немачкој која користећи одређене речи: метафоре, позајмице, хибриде, псеудо-позајмице које су уобичајне ставке „алатке“ „модерног“ језика, утичу на прихватљивост језичке разноликости млађе немачке говорне заједнице. (Kennedy 2014:38)

Наведени потези нису толико алармантни уколико су настали као продукт вулгаризације језичке основе примењене у оквиру нације, међутим ако се прошире на родове других култура, представљају потенцијални фактор за угрожавање националних идентитета. У том смислу посебно је изражен утицај англицизама.

Утицај енглеског језика је посебно изражен на интернационалном нивоу, јер поред чињенице да је колонијална политика проширила своју културну особеност, не треба занемарити ни то да је кроз пласирање студијских обука, афирмисање различитих нивоа едукације на електронским платформама буквално анимирала потенцијалне симпатизере. Иако је доминантан „...код енглеског постоји посебно изражена разлика између уобичајног говорног и правничог језика који преводи тешко могу да превазиђу. Право, једноставно речено, мора да буде и мишљено на језику на коме је написано односно на језику на коме се примењује.“ (Ристивојевић 2012:68) Улога енглеског језика, као основног службеног језика у поступцима пред међународним кривичним судовима испреплетана је низом потешкоћа. Неопходно је „...поменути кауистику, легислативну технику енглеског као надмоћног језика међународног кривичног права, која је одговорна за прилично сложене, замршене, дугачке и често неразумљиве одредбе међународног кривичног права.“ (Ристивојевић 2012:68) Да би апсурд био већи, на примеру

Међународног кривичног суда за бившу Југославију, изведена је премиса „да је језик којим говоре Срби, Хрвати и Муслимани, углавном сличан...и да носе различите називе који осликавају националну припадност говорника, Трибунал је смешао све дијалекте тог језика и измислио назив за тај језик: босанско-хрватско-српски.“ (Ристивојевић 2012:55-56) То би могло да се тумачи на идентичан начин, када би на подручју Велике Британије, настали спор и дуг процес означили енглеско-шкотско-велшким језиком. Проблем не треба тражити у различитости националних обележја, већ у преиспитивању ставова по којима једна нација ставља себе испред других, сматрајући их мање битним од себе.

У јачању свог културног обележја у међународним круговима не треба занемарити утицај организације као што је Франкфонија. У оквиру своје Повеље ова организација ствара партнерство „... међународних невладиних организација и мреже француских говорних струковних удружења мобилисаних за промоцију француског језика.“ (Francophonie s.a.)

Вредност оваквих организација искључиво је у томе што чврсто везује своју дијаспору за матичну државу. Истицање националног културног идентитета, агресивним или прикривеним методама, непосредно се утиче на промену политичке климе у оквиру међународне заједнице, тако да уместо прихватања и уважавања разноликости националних културних обележја, тенденција се усмерава на подривање и глобализовање светске културне баштине. Да би се избегао такав ефекат у будућности, да би различитости допринеле јачању заједништва између народа, потребно је озбиљније приступити изградњи националне стратегије којом ће се заштитити основна обележја културе и којима би се проширили концепти усмерени на афирмацију словенске културе и ван оквира словенских држава.

4. Стратегија развоја културе Републике Србије

Културни темељи Републике Србије у великој мери су уздрмани, имајући у виду да су раније постојећи концепти обухватнијег

образовања замењени едукативним курсевима. На тај начин тежи се уској профилисаности, где се у потпуности гуши индивидуална креативност. Забрињавајуће је и то да су се изгубили српски називи делатности и ћириличне рекламе, да су се створили амбијенти са израженим квази-скраћеницама англиканског, германског или романског порекла. У свакодневном речнику младих, све је доминантнији утицај комбиновања страних скраћеница и домаћих израза, што и те како доводи до конфузије и питања не само о културном развоју будућих нараштаја, већ и самој егзистенцији постојеће друштвене заједнице.

4.1. Мере афирмисања српског језика и ћирилице

Министарство културе и информисања у сарадњи са Саветом за српски језик; Министарством просвете, науке и технолошког развоја; укључујући и Одбор за стандардизацију српског језика ангажовали су се у циљу измене и допуне закона којим би регулисала питања употребе и заштите српског језика као службеног језика и ћирилице као службеног писма у Србији. (Предлог Стратегије развоја културе Републике Србије од 2017 до 2027 s.a)

У оквиру „Афирмисања српског језика и српске ћирилице у јавној употреби“ предложене мере се односе на: (1) смањење пореза за објављивање листова и часописа на српском језику и ћирилици; (2) давање предности откупа књига за библиотеке домаћој књижевној, научној и стручној књизи, као и издањима штампаним на ћирилици; (3) давање предности преводима који се публикују на ћирилици, уз увођење обавезног лектора за језички квалитет превода; (4) пореске олакшице којима се постичу дистрибутерске мреже на емитовање филмова на српском језику и филмова са ћириличним титлом; (5) стварање нормативног оквира за правилну употребу српског језика у јавној комуникацији; (6) обавезивање комерцијалних телевизија да 50% титлова буде на ћирилици; (7) обавезивање оператера да омогуће равноправно коришћење ћирилице на мобилним платформама; (8) културне манифестације које финансира Министарство културе и информисања морају имати и ћирилични лого; (9) омогућавање погодности (стимуланса) за компаније које почну афир-

мисати ћирилицу, кроз упоредно коришћење ћириличног логотипа. (Предлог Стратегије развоја културе Републике Србије од 2017 до 2027 s.a) Наведене мере су у форми предлога, што значи да претходно треба да прођу законодавну процедуру, у супротном, ако остану формулисане као диспозитивне мере неће дати дугорочно решење. У смислу нормирања предложених мера свака би требала по принципу енумерације да дефинише нивое олакшица. Оно на што би требало обратити посебну пажњу јесте да поред олакшица, треба да постоје и отежавајуће околности, у смислу, одређених стопа опорезивања правних лица и одговорних лица у правном лицу, која у циљу обављања своје делатности не промовишу српски језик и ћирилицу, већ истичу називе и рекламе на другим језицима.

У циљу „Јачања међуресорне сарадње у области неговања српског језика и ћирилице“ предвиђене су четири мере: (1) богаћење наставних планова и програма садржајима и активностима усмереним на неговање српског језика и ћирилице и увођење изборних програма који би афирмисали српски језик и језичку културу; (2) иницијатива да се у наставу на универзитетима уведе предмет Култура изражавања или Функционална писменост, зарад унапређења нивоа писмености најшире академске заједнице; (3) стварање материјалних и кадровских услова за наставу српског језика и културе у српској дијаспори; (4) планирање одржавања и обнове лектората српског језика у иностранству, у координацији са министарствима просвете и иностраних послова у интересу задржавања или отварања нових лектората. (Предлог Стратегије развоја културе Републике Србије од 2017 до 2027 s.a) У циљу афирмисања српског језика, неопходно је формирање уско стручних тимова, који би на међународном нивоу, претходно утврдили заступљеност српског становништва у другим државама, ниво развијености дијаспоре и њених недостатака, интересовање већинског становништва на просторима где постоје дијаспоре – што би представљало почетне импулсе у креирању платформе приближавања словенске културе другим нацијама. Да би се постигао овакав ефекат неопходно је непосредно укључивање државе, посредством званичних институција, приватних субјеката, као и медијских кампања, што је случај у Великој Британији – посредством актуелних телевизијских и радијских фреквенција,

и све заступљенијих електронских платформи различитих нивоа намењених за образовање. Идеалне медијске кампање састоје се у серијалима или филмским остварењима, које се ослањају на историјске догађаје и богато културно-историјско наслеђе о владарима и народу, јер се на тај начин непосредно даје печат о чињеницама које су утицале на светску културну баштину. Чињеница да је на простору балканског полуострва кроз векове трајала непрекидна борба између Истока и Запада, историјски споменици, као неми сведоци, кроз публикације и туристичке понуде, такође могу утицати на знатижељу оних који нису ни чули за државу попут Србије.

4.2. Потенцијални проблеми актуелне стратегије

У изради сваке платформе највећи проблем представља идеја. Међутим у друштвима која пролазе кроз тешке процесе економско-политичког прилагођавања потребама међународне заједнице кључним проблемом често се сматра недостатак финансијских средстава за покретање било каквог пројекта. Ако би се ове две тезе замениле, ако би идеја имала примарно место у односу на финансије, ако би заједнички интерес на очувању нације био водиља у њеном јачању, целокупна популација (у држави и у дијаспори) смогла би снаге да и кроз најмања издвајања обезбеди довољна средства.

Да би се постигло најбоље решење, научни скупови и конференције, требале би да послуже као најбоље место за продубљивање, гранање одређене идеје, сагледавању њених прихватљивих и неприхватљивих учинака. Међутим да би се заштитио културни идентитет једног друштва неопходна је воља да се изврше одређени кораци на заштити своје особености и спремности да по сваку цену сачува трупку свог достојанства.

Поред духовне спремности, воље и вере, неопходно је дословно материјализовање постављених предлога, нормирање и имплементација у виду императивних и конкретних мера.

Уколико изостаје само једна од наведених компоненти (духовна или материјална) не може се говорити о доследности на очувању постављеног циља, јер на тај начин сваки покушај унапред ће бити осујећен.

5. Стандарди и вредновање културне баштине (језик и писмо)

Да би се одредили стандарди за неку област, потребно је адекватно вредновати параметре који обезбеђују њену функционалност. Када је реч о функционалности која се односи на језичко образовање, потребно је разликовати „...инструменталну улогу која се односи на вредност учења језика за посао и друге економске просперитете, док се сентименталном улогом наглашава важност језика (често језик наслеђа, као што је ирски гелиш у Ирској или баскијски у Шанији) одрживости групне традиције и културе и демострирања разлика од других група.“ (Alderson 20009:46-47).

У контексту вредновања језика у комерцијалне сврхе „историјски гледано, лингвистика се првенствено односила на формалне акте језика, кодекс“ (Newmeyer 1995:198) међутим у савременом добу „...отворене су нове могућности за укључивање лингвистике у планирање језика, које се више фокусира на језик као понашање него на кодекс језика...“ (Newmeyer 1995:198) Занемаривањем функције Кодекса, која је усмерена на развијање способности резоновања и коришћења језика у конверзацији, уступа се место јачању радикалног национализма, кроз агресивно наметање својих обичаја, чиме се ствара апсолутно неповерење у системе утемељене на демократској основи. Сходно томе не може се говорити о изградњи квалитетних стандарда ако је језик инструмент политике а не образовања.

Тешко је говорити о језичком образовању без представљања културне баштине, и непрестаног ослањања на традицију, јер језик без традиције није језик, него вештачки формулисана творевина.

На основу констатованог могло би се рећи да је Кодекс језичког образовања мост различитости, спона између народа, док с друге стране традиција представљала брану националног идентитета. То значи да и поред њихове диференцијације у смислу функционалности језичког образовања, не може се говорити о једном језику без познавања његове културе и обрнуто, јер се на тај начин крњи целина образовног система.

Из тог разлога стандарди, који су на директан или индиректан начин, представљени у изворима међународног права, пружају

потеницијална решења, међутим њихови недостаци састоје се у великој расплињености правних норми и неопходности кодификовања. Према томе, класификацијом циљева и начела међународних прописа који се односе на заштиту основних људских и политичких права човека и грађана могу се идентификовати параметри за оцењивање и вредновање прихватљивости платформи очувања језика и традиције, који задовољавају критеријуме међународног и националног права.

6. Закључна разматрања

Извори међународног права у многим спорним ситуацијама нудили су објективна решења, међутим, имајући у виду да се разрешење неког проблема може сагледати из позитивног или негативног контекста, кључним фактором увек се сматрао онај из чијег се угла гледа на тај спор. Он је обично био условљен снагом и интересном сфером. Ако би се са оваквог аспекта одређивали стандарди и вредности на основу којих би се у исто време штитила национална и међународна културна баштина, не би било могуће одређивање заједничког става.

Оно што представља позитивну препреку и што охрабрује јесте чињеница да постоје људи и организације попут Удружења за одбрану ћирилице „Добрица Ерић“ које надахњује тежња за очувањем свог језика и културне баштине, који се свим силама залажу за очување духа предака и преношење те припадности на будуће нараштаје. Оно што је поражавајуће јесте то што у народу не постоји нити свест, нити воља да се поводом тог питања нешто више учини. Како очекивати од међународне заједнице да Вас поштује, ако Ви као народ не поштујете сами себе? Колико народ поштује своје корене, културу и језик, толико ће га поштовати и други. Постизање таквог циља могуће је једино кроз добро осмишљену стратегију развоја културе.

Уколико буде пробуђена свест у свету да се потискује егоистичка идеологија супериорности и наметање глобалних вредности, попут језика и културе, постојаће могућност стварања компромиса о уједначавању стандарда који ће у исто време поштовати међународна правила, и јачати национална обележја.

Стандарди су прописани у низу међународних прописа о којима је било речи, међутим исти нису систематизовани, тј. адекватно кодификовани, посебно када је реч о језику и лингвистици. Према томе да би се постигао склад између међународног и националног вредновања културне баштине, било би пожељно на међународном нивоу кодификовати норме диспозитивног карактера, које би представљале смернице за усклађивање националних норми, али императивног карактера. На тај начин на националном нивоу били би заштићени примарни језик и писмо, а уједно испоштоване норме диспозитивног карактера о праву националних мањина.

Извори и литература

- Alderson, J. Charles, *The politics of language education: Individuals and Institutions*, New perspectives on Language & Education, Bristol, 2009.
- Byram, M., *From foreign language education to education for intercultural citizenship: Essays and Reflections*, Languages for intercultural communication and education: 17, Multilingual matters, Clevedon, 2008.
- Закон о ратификацији Европске повеље о регионалним или мањинским језицима („Сл. лист СЦГ – Међународни уговори“ бр. 18/2005).
- Конвенција о заштити и унапређивању разноликости културних израза („Сл. гласник РС–Међународни уговори“, бр. 42/09).
- Конвенција о очувању нематеријалног културног наслеђа („Сл. гласник РС“ – Међународни уговори“, бр. 4/11).
- Kennedy, T., *Anglicism Usage in German Political Language: The German Greens Election Manifesto*, Hamburg, Anchor Academic Publishing, 2014.
- Lloyd, K., *Nationalism in Europe & America: Politics, Cultures, and Identities since 1775*, The University of North Carolina Press, 2011.
- Међународни пакт о грађанским и политичким правима („Сл. лист СФРЈ“, бр. 7/71).
- Newmeyer, Frederick J., *Linguistics: The Cambridge survey: IV language: The Socio-cultural context*, Cambridge university press, Cambridge, 1995.
- Оквирна конвенција Савета Европе о важности културног наслеђа за друштво („Сл. гласник РС – Међународни уговори“ бр. 1/2010).
- Ристивојевић, Б., *Енглески као надмоћни језик у међународном кривичном праву*, Crimen, 1/2012, Вол. 3, Београд, 2012.
- Russell, F. F., *Nationalism, ethnicity, and identity: Cross national and comparative perspectives*, Transaction Publishers, New Brunswick (USA) 2004.
- Shepard Wong,; Kristjansson, M. C.; Dornyi, Z., *Cristian faith and english language*

teaching and learning: Research on the Interrelationship of Religion and ELT,
Routledge, Taylor & Francis Group, New York, 2013.

Универзална декларација о људским правима (1948).

Charte de partenariat entre l'Organisation internationale de la Francophonie et les
réseaux institutionnels de la Francophonie

http://www.francophonie.org/IMG/pdf/_Charte_partenariat_reseaux_institutionnels_130312_VF.pdf

Предлог Стратегије развоја културе Републике Србије од 2017. до 2027

<http://www.kultura.gov.rs/doc/dokumenti/nacrt-strategije-razvoja-kulture-republike-srbije-od-2017-do-2027>

Miodrag Ćujić

NOT COMPLIANCE EVOLUTION OF INTERNATIONAL AND NATIONAL CULTURAL HERITAGE

Modern living conditions, dynamism, individual aspirations, especially „large and strong“, affecting distortion ethical concepts on which to a modern state union should exist. Within the universal international acts presented the idea which should introduce standards on building a solid foundation of basic human rights. In this sense, one of the most important rights is certainly the protection of cultural and historical values of each state group, community, nation. The international policy, unfortunately, has its share of vulgarization conducted postulates a process of unification, quiet assimilation of systematic, but surely stifle national identity. If the national identity included language and script, does that mean that the acceptance of deviant standards and linguistic correction anglicisms and germanisms real fertile ground for disappearance of a culture. Consequently comparing standards of international and national levels could be identified potential causes of such a state, which would as such be able to serve in the creation of mechanisms and measures that would at the same time protect the national values of the impact of globalization, but also contributed to the preservation of the original ideas for the protection of those values that are inherent in every human being.

Key words: cultural values, international declarations, language, letter, cyrillic, national identity.